

σμίκευση. Ως θεραπευτική αγωγή θεωρείται ή επανενδυνάμωση του θρησκευτικού στοιχείου. Στην αντίληψη περί βιολογικής παρακμής αντιτάσσει τή βουλευτική θέση πού βασίζεται στο σφρίγος καί τή ζωτικότητα τών δημιουργικών μειονοτήτων καί τών διάκεκριμένων προσωπικοτήτων.

Μιά τέτοια δημιουργική «μειονότητα» καλούμεθα νά αποτελέσουμε καί μείς. Γιά νά ανταποκριθεί όμως στον ιστορικό ρόλο της ή Όρθόδοξη Έκκλησία καί νά συμβάλει στην πνευματική πορεία τής Εύρώπης, θά χρειασθεί πρίν από όλα νά είναι συνεπής στον μυστηριακό-σωτηριολογικό της χαρακτήρα. Νά παραμείνει αυτό πού στην ουσία είναι: Κιβωτός τής αλήθειας, τήν όποία απέκάλυψε ό Τριαδικός Θεός· φανέρωση του μυστηρίου τής οικονομίας του Θεού έν Χριστώ διά του Αγίου Πνεύματος. Χώρος όπου τελεσιουργείται ή μεταμόρφωση του ανθρώπου, ή υπέρβαση τής υπαρξιακής του αγωνίας, ή ένωση του μέ τον Θεό τής Αγάπης.

Αυτή τήν Όρθοδοξία όφείλουμε νά εκπροσωπούμε στην Εύρώπη καί σέ όλόκληρη τήν οικουμένη. Άς μήν ανησυχούμε διότι δέν ανήκουμε στην πλειοψηφία. Τό ζητούμενο είναι νά γίνουμε ένας δημιουργικός πυρήνας πού θά βοηθήσει τήν Εύρώπη νά ανακαλύψει καί νά αναπτύξει τά καλύτερα στοιχεία τής κληρονομιάς της καί νά προχωρήσει σέ μία νέα πνευματική άκμή.

ΝΕΑΝΙΣΚΟΙ, ΙΣΧΥΡΟΙ ΕΣΤΕ

Μητροπολίτη

Κωνσταντίας – Άμμοχώστου

κ. Βασιλείου

Εισαγωγικά.

Θά ήθελα νά εύχαριστήσω για τήν πρόσκληση νά συμμετάσχω καί έγώ μέ τήν καταληκτική όμιλία στη σημαντική έκδήλωση «Εβδομάδας Πολιτισμού καί Βιβλίου» πού όργανώθηκε από τήν Έρα Αρχιεπισκοπή. Χαίρομαι γιατί τον περασμένο χρόνο πρώτη ή Έρα Μητρόπολη Κωνσταντίας – Άμμοχώστου ανέλαβε τήν πρωτοβουλία τής διοργάνωσης τής 1ης Διεθνούς Έκθέσεως Βιβλίου Άμμοχώστου, ή όποία στέφθηκε μέ έπιτυχία πέρα τών προσδοκιών μας, μέ πρώτο καί σημαντικότερο έπίτευγμα τήν έπαφή αρκετών χιλιάδων νέων μέ τήν Έκκλησία, άλλα καί μέ τό βιβλίο.

Έκκλησία είναι έτοιμη νά έπαναλάβει τό ψαλμικό: ού «δώσω ύπνον τοίς όφθαλμοίς μου καί τοίς βλεφάροις μου νυσταγμόν καί ανάπαυσιν τοίς κροτάφοις μου» (Ψαλμ. 131:4), διατυπώνοντας έτσι τήν αγωνία καί τήν ποιμαντική φροντίδα της για τους νέους. Δείγμα αποτελεί καί ή παρούσα έκδήλωση αφιερωμένη στους νέους. Είναι γεγονός ότι ή ποιμαντική της Έκκλησίας στρεφόταν πάντοτε μέ ζωνρό ένδιαφέρον πρòς τους νέους, γιατί ή κατά Χριστόν παιδεία αποτελεί τή βάση καί τήν προϋπόθεση τής πνευματικής ένηλικίωσης κάθε ανθρώπου. Έτσι, ό απόστολος Παύλος γράφει για τήν πνευματική όλοκλήρωση του ανθρώ-

που, πού είναι ἔργο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὅτι ἀποσκοπεῖ: «πρὸς καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, μέχρι καταστήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ» (Ἐφ. 4:12-13).

Τὸ θέμα πὸν καλοῦμαι νὰ ἀναπτύξω εἶναι ἐμπνευσμένο ἀπὸ τὸ ἀκόλουθο κείμενο τῆς Α' Καθολικῆς Ἐπιστολῆς τοῦ εὐαγγελιστῆ Ἰωάννη.

«Γράφω ὑμῖν, τεκνία. Ὅτι ἀφένονται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρὸν. ἔγραψα ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν Πατέρα. ἔγραψα ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροὶ ἐστε καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει καὶ νενικήκατε τὸν πονηρὸν» (Α' Ἰω. 2:12-14).

Θέλω ἀπὸ τὴν ἀρχὴ νὰ διευκρινίσω ὅτι ἐρμηνευτικὰ δὲν εἶναι βέβαιο πὸς τὸ συγκεκριμένο κείμενο τῆς Α' Ἰω. 2:14 ἀναφέρεται κατὰ κυριολεξία στοὺς νέους. Ἡ χρῆση τῶν ὀρων «τεκνία», «πατέρες», «νεανίσκοι» ἀποτελεῖ περισσότερο συμβολικὸ σχῆμα, μέσα ἀπὸ τὸ ὁποῖο θέλει νὰ φανερώσει, ἀφ' ἐνὸς μὲν τὴ στενὴ σχέση πὸν ἔχουν ὅλα τα μέλη τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὸν Χριστό, ἀφ' ἑτέρου δὲ μεταξὺ τους. Τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας εἶναι εἴτε «τεκνία» ὡς πρὸς τὴν πίστη εἴτε «νεανίσκοι» εἴτε «πατέρες». Γι' αὐτό, ἄλλωστε, προβάλλονται οἱ εὐαγγελικὲς ἀρχὲς α) τῆς ἀλήθειας τῆς πίστεως, β) τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν, γ) τῆς εὐαγγελικῆς ἀρχῆς τῆς ἀγάπης καὶ δ) τῆς βεβαιότητος γιὰ τὴν ἀλήθεια τῆς θείας Ἀποκαλύψεως στὸ Εὐαγγέλιο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ Χριστὸς ἀπέθανε γιὰ τὶς ἁμαρτίες μας, ἀλλὰ, ἀναστήθηκε καὶ ζεῖ πάντοτε μέσα στὴν Ἐκκλησία Του γιὰ νὰ εἶναι ὁ αἰώνιος Μεσίτης μας ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ Πατέρα. Ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ ἰλασμὸς τῶν ἁμαρτιῶν μας ἔνεκα τῆς σταυρικῆς του θυσίας.

Οἱ προτάσεις πὸν χρησιμοποιοῦνται στὸ συγκεκριμένο κείμενο τῆς Α' Καθολικῆς Ἐπιστολῆς τοῦ εὐαγγελιστῆ Ἰωάννη 2:14 ἀναφέρονται ὄχι μόνο λεκτικὰ, ἀλλὰ καὶ νοηματικὰ στο περιεχόμενο τῆς προσευχῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Πατέρα: «Ἐξομολογοῦμαι σοι, Πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις» (Μτ. 11:25. Βλ. Λκ. 10:21). Τὰ «νήπια» τοῦ Εὐαγγελίου ἀντικαθίστανται στὴ συγκεκριμένη περίπτωσι μὲ τὸ «νεανίσκοι». Αὐτό, ἄλλωστε, εἶναι περίπου τὸ νόημα καὶ περιεχόμενο τῆς Α' Καθολικῆς Ἐπιστολῆς στὸ σύνολό της, ὅτι δηλαδὴ ἢ καθ' αὐτὸ Ἀποκάλυψη δόθηκε ὄχι στοὺς σοφοὺς καὶ ἰσχυροὺς κατὰ κόσμον, ἀλλὰ στὰ νήπια, ἢ στοὺς νεανίσκους, τοὺς ἀπειροὺς ὡς πρὸς τὴν κοσμικὴ σοφία καὶ γνώση, σ' αὐτοὺς δηλαδὴ πὸν πιστεύουν ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ Χριστὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτήρας καὶ ὄχι σὲ ὄσους ἰσχυρίζονται διαφοροτρόπως¹. Στόχος μας, ὁμως, δὲν εἶναι ἡ ἐνασχόλησι μὲ τὴν ἐρμηνευτικὴ τοῦ κειμένου. Θὰ χρησιμοποιήσουμε ὡς ἀφετηρία τὴ θέση αὐτὴ τοῦ Εὐαγγελιστῆ, ὅπως ἐπίσης καὶ τὴ διαβάθμισι πὸν κάνει μεταξὺ τῶν «πατέρων», τῶν «τέκνων» καὶ τῶν «νεανίσκων», γιὰ νὰ ἀπαντήσουμε στὸν προβληματισμὸ πὸν τέθηκε σὲ μᾶς μὲ τὸν τίτλο τῆς ὁμιλίας μας, «*Νεανίσκοι, ἰσχυροὶ ἐστε*».

Ἐκκλησία – Ἀποκάλυψη – Κοινωνία

Ἡ Α' Καθολικὴ Ἐπιστολὴ τοῦ Ἰωάννη γράφτηκε σὲ μία ἐποχὴ ὅπου ἡ κοινωνία ἐντὸς τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους, ἀφ' ἐνὸς μὲν ἐκυριαρχεῖτο ἀπὸ τὴν εἰδωλολατρία. Ἀφ' ἑτέρου, πολλὰ καὶ ποικίλα φιλοσοφικὰ ρεύματα προσπαθοῦσαν νὰ ἐπικρατήσουν, νὰ παρει-

1. Οἱ Γνωστικοὶ τῶν πρώτων χριστιανικῶν χρόνων, ἂν καὶ δὲν ταυτίζονται ὅλες οἱ γνωστικὲς ὁμάδες μεταξὺ τους, ἰσχυρίζονταν ὅτι ἡ σωτηρία εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς γνώσεως, τὴν ὁποία εἶχαν οἱ ἴδιοι. Φαίνεται αὐτὸ τὸν ἰσχυρισμὸ καταρρίπτει ὁ εὐαγγελιστῆς Ἰωάννης.

σφρήσουν ἐντὸς τῆς κοινωνίας καὶ νὰ ἐπηρεάσουν συνειδήσεις, σαγηνεύοντας τοὺς δικούς τους ὁπαδούς. Ὁ Ἰησοῦς Χριστός, μέσα σὲ ἓνα τέτοιο κοινωνικό, θρησκευτικό, πολιτιστικό καὶ πολιτικό περιβάλλον ἀποκάλυπτε τὴ μοναδικὴ περὶ Θεοῦ ἀλήθεια καὶ πίστη στὸν Τριαδικὸ Θεὸ καὶ πρόσφερε τὴ σωτηρία καὶ λύτρωση σὲ ὅλους. Ἡ θεία Ἀποκάλυψη τοῦ Εὐαγγελίου δὲν εἶναι ἓνα φιλοσοφικὸ σύστημα, ἀλλὰ προσωπικὴ ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ ἔλαβε τὴν ἀνθρώπινη φύση, ἔγινε τέλειος ἄνθρωπος, παραμένοντας τέλειος Θεός, δίδαξε τὸ Εὐαγγέλιο τῆς σωτηρίας, ἔκανε ποικίλα θαύματα, ὁδηγήθηκε στὸ σταυρικό θάνατο, ἀναστήθηκε, ἀναλήφθηκε στοὺς οὐρανοὺς καὶ προανήγγειλε τὴ δευτέρη ἔλευσὴ του γιὰ νὰ κρίνει τὸν κόσμον. Αὐτὸ τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ εἶναι, ὅπως λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, «Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι δὲ μωρία». Ἀντιθέτως, γιὰ ὅσους πιστεύουν, ὁ Χριστὸς εἶναι «Θεοῦ δύναμις καὶ Θεοῦ σοφία» (Α΄ Κορ. 1:23).

Αὐτὴ ἡ πράξη καὶ ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ Πατέρα, ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ τῆς ἀποστολῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ στὸν κόσμον, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τῆς καθόδου τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, ὁδήγησε στὴν ἴδρυση τῆς Ἐκκλησίας. Μὲ τὸν τρόπο αὐτό, κατὰ τὸν εὐαγγελιστὴ Ἰωάννη, *τὰ παιδιὰ* εἶχαν γνωρίσει τὸν Πατέρα Θεό, *οἱ πατέρες* γνώρισαν ἐκεῖνον ποὺ ὑπῆρχε ἐξ ἀρχῆς καὶ *οἱ νεανίσκοι* δέχθηκαν μέσα τους τὴν ἀναμορφωτικὴ δύναμη τοῦ λόγου τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ποῖος, ὅμως, εἶναι ἐκεῖνος ποὺ ὑπῆρχε ἐξ ἀρχῆς καὶ τὸν ἔχουν γνωρίσει οἱ ἄνθρωποι μὲ τὴν ἔλευση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ; Ὅπως διευκρινίζεται στὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιο, «Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος» (Ἰω. 1:1). Μὲ ἄλλα λόγια, μὲ τὴν ἐνσάρκωση τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἔγινε γνωστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεὸς στοὺς πατέρες καὶ στὰ τέκνα. Οἱ νεανίσκοι καθίστανται πλέον δυνατοὶ καὶ ἰσχυροὶ ἔναντι τοῦ κόσμου ποὺ τοὺς περιβάλλει, ἔστω μὲ τίς ὅποιες πιέσεις δέχονται ἀπὸ τὸν κόσμον, γιατί ὁ λόγος

τοῦ Θεοῦ ζεῖ μέσα τους καὶ μποροῦν νὰ κατανικήσουν τὸν πονηρὸ ποὺ προσπαθεῖ νὰ τοὺς παρασύρει στὰ τοῦ ἀμαρτωλοῦ κόσμου².

Αὐτὴ ἡ πνευματικὴ ἀσφάλεια εἶναι διαχρονικὴ. Ἡ συνεχὴς παρουσία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ στὸν κόσμον μέσω τῆς Ἐκκλησίας δημιουργεῖ καὶ διανοίγει «τὴν ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν» (Ἐβρ. 6:19) ὁδὸ γιὰ τὴν πορεία τοῦ κάθε ἀνθρώπου μὲ στόχο τὴν ἐκπλήρωση τοῦ σκοποῦ τῆς παρουσίας του μέσα στὸν κόσμον. Ὁ σκοπὸς καὶ τὸ τέλος τοῦ ἀνθρώπου δὲν περιορίζεται μέσα στὸν κόσμον, ἀλλὰ ἐνηλικιώνεται μὲ τὴ χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μέσα στὴν Ἐκκλησία γιὰ νὰ γίνῃ μέτοχος τῆς αἰώνιας Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ἀποκάλυψη τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὸν Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστὸ ἀποτελεῖ τὴ σταθερότητα καὶ τὴ βεβαιότητα γιὰ τὸ περιεχόμενο τῆς πίστεως σὲ σχέση μὲ ἄλλες ιδεολογίες, φιλοσοφίες καὶ δοξασίες. Ἡ θυσία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἀποτελεῖ τὴ βάση καὶ τὴ βεβαιότητα τῆς ἀφέσεως τῶν ἀμαρτιῶν ποὺ προσφέρει ὁ Θεὸς στὸν ἄνθρωπο, ἂν βέβαια γίνῃ ἀποδέκτης αὐτῆς τῆς προσφορᾶς καὶ δωρεᾶς τοῦ Θεοῦ καὶ ἂν ἐκπληρώσει τὴν προϋπόθεση τῆς δικῆς του μετάνοιας.

Ἡ ἐντολὴ τῆς ἀγάπης ἀποτελεῖ τὴ βεβαιότητα ὅτι ἡ θεία Ἀποκάλυψη, μέσω τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, δὲν ἔχει προηγούμενο στὴν ἱστορία τῶν θρησκειῶν τοῦ κόσμου, γιατί δὲν πρόκειται γιὰ μία ιδεολογία ἢ γιὰ ἓνα φιλοσοφικὸ σύστημα. Εἶναι ἡ ἔμπρακτη ἀπόδειξη τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπο. *«οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν Υἱὸν αὐτοῦ τὸν Μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον»* (Ἰω. 3:16).

2. Ἡ ἀμαρτία ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν εἶναι ἠθικῆς μορφῆς καὶ ἐννοιας, ἀλλὰ φανερώνει στάση ἔναντι τοῦ λόγου τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἔναντι τοῦ αἰώνιου Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ὅπως φαίνεται καὶ στὸ βιβλίο τῆς Ἀποκαλύψεως στὶς Ἐπιστολὲς πρὸς τίς Ἐκκλησίες. Βλέπε: Ἀπ. 2:12-3:22.

Ἡ παρουσία τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ στὸν κόσμον θέτει τὶς σωστὲς βάσεις καὶ διαστάσεις τῶν σχέσεων τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν κόσμον ποὺ τὸν περιβάλλει καθὼς καὶ τῶν σχέσεων του μὲ τὸν Θεό. Μὲ τὴ θέση αὐτὴ δὲν τίθεται ὑπὸ ἀμφισβήτηση ὁ κόσμος ὡς δημιουργία τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖνο ποὺ τίθεται ὑπὸ κρίση εἶναι ὁ κόσμος ὁ ὁποῖος, εὐρισκόμενος στὴν πτώση καὶ ὑπὸ τὴ δουλεία καὶ τυραννία τοῦ πονηροῦ καὶ τῆς ἀμαρτίας, ἀντιστρατεύεται τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, τόσο ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἄνθρωπο, ὅσο καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὸν κόσμον. Αὐτὸ τὸ ξεκαθάρισε ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς λίγο πρὶν ὀδηγηθεῖ στὸ σταυρικὸ θάνατο. «Ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτούς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτούς ἐκ τοῦ πονηροῦ» (Ἰω. 17:14-15). Ἡ κρίση τοῦ κόσμου ὀρίζεται καὶ πάλιν ἀπὸ τὸν πορευόμενο πρὸς τὸ Πάθος Κύριο: «καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἀμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως. περὶ ἀμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμὲ· περὶ δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν Πατέρα μου ὑπάγω καὶ οὐκέτι θεωρεῖτε με· περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται» (Ἰω. 16:8-10).

Θὰ ἔλεγα ὅτι οἱ ὁμοιότητες τῆς καταστάσεως τοῦ κόσμου στὴν ὁποία ἀναφέρεται ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης σὲ ὅλα τὰ κείμενά του στὴν Καινὴ Διαθήκη (Εὐαγγέλιο, τρεῖς Καθολικὲς Ἐπιστολές, Ἀποκάλυψη) δὲν ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τὴν κατάστασι τοῦ σύγχρονου κόσμου. Οἱ καταστάσεις ποὺ ἀντιστρατεύονται τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπιδιώκουν νὰ δεσμεύσουν τοὺς ἀνθρώπους, εἴτε τοὺς πατέρες καὶ μητέρες, εἴτε τὰ παιδιά, τοὺς ἠλικιωμένους καὶ τοὺς νεανίσκους, εἴτε τοὺς ἄνδρες καὶ τὶς γυναῖκες, ἀποτελοῦν τὸ συνεχὴ πειρασμὸ γιὰ τὸν ὁποῖο ὁ Χριστὸς μᾶς ζήτησε νὰ προσευχόμεστε ἔντονα καὶ συνεχῶς: «καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ρύσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ» (Μτ. 6:13).

Ὁ κόσμος κυριαρχεῖται ἀπὸ τὴν ὕλη καὶ συνεχῶς καὶ παντοῦ

προβάλλει, ἀκόμα καὶ μέσα στὴν παιδεία, μέσα στὴν ἄθλησι, ὅπως καὶ κατ' ἐξοχὴ στὴ διαφήμισι, μόνο τὴν ὕλικὴ καὶ σωματικὴ διάστασι τοῦ ἀνθρώπου. Μὲ τὰ δεδομένα αὐτὰ ἡ σύγχρονη κοινωνία εἶναι στὴν πράξι «μονοφυσικὴ», γιατί βλέπει, φροντίζει καὶ ἐνδιαφέρεται μόνο γιὰ τὸν ὕλικὸ ἄνθρωπο, ἀγνοώντας, εἴτε ἠθελημένα εἴτε ἀθέλητα, εἴτε συνειδητὰ εἴτε ἀσυνειδητὰ, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι διφυής, ἀποτελούμενος ἀπὸ ψυχὴ καὶ σῶμα. Αὐτὸς ὁ σύγχρονος προσανατολισμὸς σὲ μόνῃ τὴν ὕλικὴ διάστασι δημιουργεῖ τὶς ποικίλες πνευματικὲς κρίσεις τῶν σύγχρονων κοινωνιῶν ποὺ ἐκδηλώνονται ὑπὸ μορφὴ πολυκέφαλης λερναίας Ὑδρας -κρίσι προσώπου, κρίσι οἰκογένειας, κρίσι διαπροσωπικῶν σχέσεων, κρίσι ἀξιῶν καὶ πολιτισμῶν, κρίσι μεταξὺ Ἐθνῶν, κρίσι παιδείας, κρίσι καὶ ἀπόρριψι τῆς πολιτικῆς, κρίσι τοῦ δικαίου, κρίσι οἰκονομικὴ κ.λπ. -, ὅταν δὲ προσπαθήσῃς νὰ κόψῃς ἓνα κεφάλι φυτρώνουν πολλὰ ἄλλα, γιατί ὁ μόνος τρόπος θεραπείας εἶναι ἡ πυρφόρος καὶ καθαρτήριος μάχαιρα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ἡ λεγόμενη ἐκκοσμίκευσι τῶν κοινωνιῶν, φαινόμενο ἐγκαταλείψεως τῶν ἀξιῶν τῆς πίστεως καὶ ἡ οἰκοδόμησή τους σὲ ἀθεϊστικὰ πρότυπα, κύμα ποὺ ξεκίνησε ἀπὸ τὶς Δυτικότερες κοινωνίες καὶ εἰσβάλλει καὶ στὶς δικές μας, τὶς κρινόμενες ὡς «συντηρητικὲς» κοινωνίες, - ἀλήθεια τί εἶναι φιλελεύθερο καὶ τί εἶναι συντηρητικό; - ἀπειλεῖ μὲ τὸν ἐξοστρακισμὸ τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὴν καθημερινότητα τῆς ζωῆς καὶ ἀπὸ τὴν ὕπαρξή μας καὶ τὴν ἀντικατάστασή του μὲ τὸν ἀνθρωπισμὸ τοῦ Διαφωτισμοῦ, πρότυπο ἤδη ἀποτυχημένο στὴ Δύσι. **Ἐρευνητὲς κοινωνιολόγοι καταλήγουν στὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ἀθεϊστικὴ Εὐρώπη εἶναι ποὺ ἀποτελεῖ ξεχωριστὸ φαινόμενο καὶ ὄχι ἡ θρησκευτικὴ ἡττώσι τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν καὶ στὶς ἄλλες Ἡπείρους τοῦ Πλανῆτη μας.**

Τὸ φαινόμενο αὐτὸ ὑποβοηθεῖται καὶ ἐνισχύεται καὶ ἀπὸ τὶς ἄλλες σύγχρονες πραγματικότητες, αὐτὴν τοῦ λεγόμενου «πλουραλισμοῦ» τῶν κοινωνιῶν μας, ἀπὸ τὴν παγκοσμιοποίηση τῶν

κοινωνιών, από την κατάργηση των όποιωνδήποτε συνόρων με την παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, από την εύκολη και άμεση μετάδοση της πληροφορίας και των ιδεών ένεκα των σύγχρονων μέσων ενημέρωσης, από την εύκολη μετακίνηση προσώπων κ.λπ.

Πατέρες, ισχυροί έστε.

Η κατάσταση αυτή δεν θέτει ενώπιον των εύθυνων τους μόνο τους νέους, αλλά τόν καθένα, ανάλογα με τη θέση και την ευθύνη του που έχει μέσα στο Έθνος, μέσα στην Εκκλησία, μέσα στην κοινωνία, μέσα στην παιδεία, μέσα στην οικογένεια, αναφορικά με τα παιδιά, με τους νέους και τους ηλικιωμένους, αναφορικά με τις αξίες της πίστεως και της παιδείας, για την εξασφάλιση του παρόντος και για τη χάραξη του μέλλοντος.

Είναι βέβαιο, από την έμπειρία της ιστορίας και της παράδοσής μας, ότι είναι ισχυροί, κατά την έκφραση του ευαγγελιστή Ιωάννη, όσοι δέχθηκαν τις ευαγγελικές αρχές και πίστεψαν στον Ίησού Χριστό, όσοι τάχθηκαν να διακονήσουν με τόν ένα ή τόν άλλο τρόπο τὸ Ευαγγέλιο του Ίησού Χριστού, όσοι κλήθηκαν να αποτελέσουν τὸ Σώμα του Χριστού, τὴν Εκκλησία. Αὐτοὶ ὅλοι εἶναι ισχυροί, ανεξάρτητα ἀπὸ τὰ ὅποια δεδομένα δημιουργεῖ ἡ σύγχρονη καὶ ἡ ὁποιαδήποτε ἄλλη κοινωνία καὶ ανεξάρτητα ἀπὸ τοὺς ἐναλλασσόμενους πειρασμοὺς πὸν περιλαμβάνει.

- Οἱ πατέρες καὶ οἱ μητέρες εἶναι ισχυροὶ μόνο ὅταν γνωρίζουν καὶ εἶναι σὲ κοινωνία ἀγάπης με τὸν Θεό, τὸν Τριαδικό Θεό, τὸν Πατέρα, τὸν Υἱό καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, πίστη καὶ γνώση πὸν δὲν ἐπιδέχεται ὁποιαδήποτε ἀλλοίωση ἀπὸ τὶς ἐπιθέσεις τοῦ πονηροῦ. Ἡ Χριστιανικὴ πίστη τῆς Εκκλησίας, ὅσες ἐπιθέσεις καὶ ἂν δεχθεῖ, δὲν ἐξοβελίζεται. «Σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν» (Πρξ. 26:14), εἶπε ὁ ἀναστημένος Χριστὸς στὸν διώκτη του Σαῦλο καὶ μετέπειτα σκεῦος ἐκλογῆς Του ἀπόστολο Παῦλο. Ἡ πίστη τοῦ Χριστοῦ δὲν ἀλλοιώνεται γιατί ὁ Χρι-

στὸς εἶναι «**χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας**» (Εβρ. 13:8). Αὐτοὶ πὸν ἀλλοιώνονται εἶναι ὅσοι δὲν παραμένουν σταθεροὶ στὴν πίστη.

- Οἱ πατέρες, οἱ μητέρες, τὰ παιδιά, οἱ νέοι εἶναι ισχυροὶ γιατί ἡ ἀγάπη καὶ ἡ κοινωνία με τὸν Θεὸ ἐπιβάλλει στὸν ἄνθρωπο νὰ εἶναι αὐθεντικός, εἰλικρινῆς καὶ γνήσιος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνώπιον τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Ἐὰν διατεινόμαστε ὅτι ἀγαποῦμε τὸν Θεὸ καὶ δὲν ἀγαποῦμε τὸ συνάνθρωπό μας, τὸν ὁποιοδήποτε συνάνθρωπό μας, τότε εἴμαστε ψεῦτες, λέγει με ἔντονο τρόπο ὁ ευαγγελιστὴς Ἰωάννης στὴν ἴδια Ἐπιστολή (Α' Ἰω. 4:20).
 - Οἱ πατέρες καὶ οἱ μητέρες εἶναι ισχυροὶ ὅταν παραμένουν σταθεροὶ στὶς ἀξίες τοῦ πολιτισμοῦ καὶ προάγουν τὴν πνευματικὴ ὀλοκλήρωση τοῦ ἀνθρώπου ὡς προσώπου μέσα στὴν κοινωνία καὶ μέσα στὴν Εκκλησία, μέσα στὴν οικογένεια.
 - Οἱ πατέρες καὶ οἱ μητέρες εἶναι ισχυροὶ ὡσὰκι παραμένουν σταθεροὶ στὶς παραδόσεις καὶ ἀξίες τοῦ Ἐθνους, χωρὶς νὰ ἀναπτύσσουν φαινόμενα ρατσιστικὰ καὶ σοβινιστικὰ ἐναντίον ἄλλων ἀνθρώπων ἄλλων Ἐθνῶν, ἄλλων πολιτισμῶν, ἄλλων θρησκειῶν.
 - Οἱ πατέρες καὶ οἱ μητέρες εἶναι ισχυροὶ ὅταν παραμένουν σταθεροὶ στὴν ἀξία τῆς οικογένειας πὸν εἶναι εἰκόνα τῆς Εκκλησίας καὶ ἡ Εκκλησία ἀντίστοιχα εἶναι εἰκόνα τῆς οικογένειας. **Ἡ ὑγιὴς οικογένεια εἶναι συνάμα καὶ ὑγεία τῆς κοινωνίας καὶ τανάπαλιν.**
 - Οἱ πατέρες, οἱ μητέρες καὶ οἱ δάσκαλοι εἶναι ισχυροὶ ὅταν προσφέρουν τὴν ἀρμόζουσα παιδεία στὰ παιδιά τους ἐντὸς τῆς οικογένειας, ἐντὸς τοῦ σχολείου, ἐντὸς τῆς κοινωνίας, ὅταν προσφέρουν τὴν κατὰ Θεὸ παιδεία καὶ γαλουχοῦν τὰ παιδιά τους στὴ Χριστιανικὴ πίστη.
- Αὐτοὶ εἶναι ὀρισμένοι ἀπὸ τοὺς λόγους γιὰ τοὺς ὁποίους οἱ πα-

τέρες, ἂν ἐπιθυμοῦν νὰ εἶναι ὄντως αὐτὸ ποὺ ἐννοεῖ ὁ ὄρος πατέρας, αἰσθάνονται, ἢ μποροῦν νὰ αἰσθάνονται ἰσχυροὶ καὶ ἀσφαλεῖς ἔνεκα τῆς σχέσεώς τους μὲ τὸν Θεὸ Πατέρα, ὅπως μᾶς τὸν ἀποκάλυψε ὁ αἰώνιος Λόγος Του, ὁ Μονογενῆς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Ἐν τούτοις, αὐτὴ ἡ κατάσταση ἀσφάλειας καὶ ἰσχύος ἔναντι τοῦ σύγχρονου κόσμου καὶ τῶν προκλήσεών του δὲν συνιστᾶ ἀπλῶς καὶ μόνο κατάσταση βεβαιότητας, ἀλλὰ ὅλα τὰ ἐπίπεδα ἰσχύος καὶ ἀσφάλειας μετατρέπονται ταυτόχρονα καὶ σὲ ἐρωτήματα, προκλήσεις καὶ προβληματισμούς.

- Μήπως οἱ πατέρες καὶ οἱ μητέρες, εἴτε αὐτοὶ εὐρίσκονται μέσα στὴν οἰκογένεια, εἴτε μέσα στὴν Ἐκκλησία, εἴτε εἶναι ὑπεύθυνοι γιὰ τὴν παιδεία τῶν νεανίσκων, αἰσθάνονται ἀσφαλεῖς καὶ ἰσχυροὶ γι' αὐτὰ ποὺ προσφέρονται στοὺς νέους ὡς ἀξίες σήμερα γιὰ νὰ οἰκοδομήσουν τὸ αὔριο; Μήπως αἰσθάνονται ἰσχυροὶ καὶ δυνατοὶ μὲ μόνη τὴν οἰκονομικὴ καὶ ὑλική τους ἀποκατάσταση, χωρὶς τὴν ἀνάπτυξη τῶν διαπροσωπικῶν σχέσεων μέσα στὴν οἰκογένεια, χωρὶς τὴν διαπαιδαγώγηση στὴν πίστη, χωρὶς τὴν καλλιέργεια τῶν ἀξιών τοῦ Ἔθνους, τῆς Πατρίδας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ;
- Μήπως αἰσθάνονται ἰσχυροὶ καὶ ἀσφαλεῖς οἱ πατέρες καὶ οἱ μητέρες ποὺ, καλλιεργώντας τὴν παρεξηγημένη ἔννοια τῆς ἐλευθερίας, βλέπουν ἢ καὶ ἐθελοτυφλοῦν γιὰ τὴν κατάσταση τῶν παιδιῶν τους ποὺ ἀναπτύσσουν ἀντικοινωνικὴ καὶ βίαση συμπεριφορὰ καὶ ἀναζητοῦν τὶς εὐθύνες πάντοτε στοὺς ἄλλους; Παιδεία δὲν εἶναι ἡ ἀπλὴ συσσώρευση γνώσεων, ἀλλὰ ἡ μόρφωση τοῦ χαρακτήρα καὶ τῆς προσωπικότητας.
- Μήπως αἰσθάνονται ἀσφαλεῖς καὶ ἰσχυροὶ οἱ πατέρες καὶ οἱ μητέρες τῆς οἰκογένειας, τῆς παιδείας, τοῦ Ἔθνους, τῆς Πατρίδας ἀπὸ τὸ περιεχόμενο τῆς παιδείας ποὺ προσφέρεται στοὺς νέους σήμερα, μὲ ἀποψίλωση τῆς παιδείας ἀπὸ τὶς βασικὲς καὶ ἀναλλοίωτες θρησκευτικὲς, ἐθνικὲς καὶ πολιτιστικὲς

ἀρχές; Εἶναι προφανές, χωρὶς νὰ διεκδικοῦμε προφητικὴ ιδιότητα, γιατί εἶναι ἤδη ἐμφανές ἀπὸ τὴν ἀντίδραση τῶν νέων σὲ ὅλους τοὺς κοινωνικοὺς, πολιτικοὺς, ἐθνικοὺς καὶ θρησκευτικοὺς τομεῖς, ὅτι τὸ τίμημα τῶν ἐπιλογῶν μας θὰ εἶναι βαρὺ ἀπὸ μία ἐπιχειρούμενη ἀλλαγὴ, ἐν ὀνόματι τῆς παγκοσμιοποίησης, καὶ τὴν ἐπιχειρούμενη χειραφέτηση τῆς παιδείας ἀπὸ στοιχεῖα ποὺ, μὲ αὐθαίρετο τρόπο, κρίνονται ὅτι δὲν ἐξυπηρετοῦν τοὺς στόχους τῆς μοντέρνας παιδείας. Τὸ τίμημα θὰ εἶναι βαρύτερο ἀκόμη γιὰ τὴν ἡμικατεχόμενη Πατρίδα μας, ποὺ χρειάζεται τὰ παιδιά της μὲ καθαρὸ μυαλὸ καὶ ὑγιεῖς ἐπιλογές καὶ στόχους γιὰ τὴ σωτηρία της. Ἀπὸ τὴ δική μας, τουλάχιστο, γνώση τῶν πραγμάτων, ἡ Εὐρώπη δὲν ἐπιδιώκει ἰσοπέδωση τῆς παιδείας καὶ τῶν πολιτισμῶν, ἀλλὰ διατήρηση καὶ ἐνίσχυσή τους, γιατί συνιστοῦν πλοῦτο μέσα στὴν πλουραλιστικὴ Εὐρωπαϊκὴ κοινωνία.

«Νεανίσκοι, ἰσχυροὶ ἐστε».

Ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης βεβαιώνει πρῶτιστα καὶ κατὰ κύριο λόγο ἐσᾶς τοὺς νέους γιὰ τὴν πνευματικὴ σας ἀσφάλεια καὶ ἰσχύ μέσα στὸ σύγχρονο κόσμο, προσφέροντάς σας τὰ κριτήρια γιὰ τὴν ἐπίτευξη αὐτοῦ τοῦ στόχου. Πρέπει νὰ ἰσοζυγίσετε, ἀφ' ἑνός μὲν, αὐτὰ ποὺ σᾶς προσφέρει ὁ κόσμος μὲ τὴν τεχνολογία, μὲ τὰ νέα δεδομένα τῆς δομῆς τῶν σύγχρονων κοινωνιῶν, μὲ τὶς προκλήσεις ποὺ δέχεστε ἀπὸ παντοῦ, ἀφ' ἑτέρου δέ, μὲ ἐκεῖνα ποὺ σᾶς προτείνει ὁ Χριστὸς μὲ τὴν διδασκαλία καὶ τὸ θυσιαστικὸ του παράδειγμα. Παρὰ τὴν εὐθύνη τῶν πατέρων καὶ μητέρων σας ἀπέναντί σας, ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ δὲν παύει νὰ ἀποτελεῖ καὶ γιὰ σᾶς προβληματισμό, ὅπως προηγουμένως γιὰ τοὺς πατέρες. Ἔτσι θὰ μπορούσαμε νὰ ἐρωτήσουμε:

- Αἰσθάνεστε ἄραγε ἰσχυροὶ καὶ ἀσφαλεῖς ὅταν χρησιμοποιεῖτε, χωρὶς κρίση καὶ χωρὶς μέτρο, αὐτὰ ποὺ σᾶς σερβίρει ἡ σύγχρονη καταναλωτικὴ καὶ παραπλανητικὴ κοινωνία τῆς μετατεχνολογίας εἴτε στὸ ἴντερνέτ εἴτε στὴν τηλεόραση κ.λπ.;

- Είστε και αισθάνεστε ισχυροί όταν απορρίπτετε την ασφάλεια τής οικογένειας και δέχεστε να ακούτε ευχαρίστως τους ήχους τών σειρήνων που σᾶς καλοῦν να θέσετε ὑπὸ ἀμφισβήτηση τοὺς γονεῖς, τὴν Πατρίδα, τὸ Ἔθνος, τὴν Ἐκκλησία, τὴν πίστη στὸν Θεό και ὁ, τι ἄλλο θεωρεῖτε ὡς κατεστημένο;
 - Είστε και αισθάνεστε ἀσφαλεῖς και ισχυροί όταν σβήνετε ἀπὸ τὰ βήματα τῆς ζωῆς σας τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου, ὅταν ἀπελαύνετε ἀπὸ μέσα σας σὰν ἓνα ἐνοχλητικὸ ξένο τὸν ἴδιο τὸν Χριστό, ὁ ὁποῖος εἶναι «*ἡ ὁδὸς και ἡ ἀλήθεια και ἡ ζωὴ*» (Ιω. 14:6);
 - Είστε, ὄντως, και αισθάνεστε ισχυροί και ἀσφαλεῖς ὅταν, μὲ ἀπερισκεψία και ἐλαφρότητα ἢ μὲ τὴν ψεύτικη ἐλπίδα ὅτι θὰ βρεῖτε διέξοδο στὰ προσωπικά σας και κοινωνικά ἀδιέξοδα, καταφεύγετε στὴ χρήση τῶν ἐξαρτησιογόνων οὐσιῶν, καταστρέφοντας ἔτσι τῆς ζωῆς σας, τὸ πολυτιμότερο δῶρο τοῦ Θεοῦ στὸν ἄνθρωπο;
 - Είστε ὄντως ισχυροί ὅταν ἐπιδίδετε σὲ πράξεις ἀντικοινωνικῆς συμπεριφορᾶς και βίας, χρησιμοποιώντας μία ψευδὴ ἰσχὺ, ποὺ ὀδηγεῖ στὴν καταρράκωση τῆς προσωπικότητος; Εἶναι πραγματικὴ ἰσχὺς ἢ χρῆση μοτοποδηλάτων και αὐτοκινήτων μὲ ἀλόγιστο τρόπο ποὺ ὀδήγησε πολλοὺς νέους εἴτε στὸ θάνατο εἴτε στὴν ἐπὶ ζωῆς παραλυσία;
- Μετὰ ἀπὸ ὅλο αὐτὸ τὸν προβληματισμὸ ποὺ ἔχει τεθεῖ ἐνώπιόν μας, μὲ ἀφορμὴ τὴν προτροπὴ τοῦ εὐαγγελιστῆ Ἰωάννη, θὰ ἔλεγα και πάλιν, ἀπευθυνόμενος και βεβαιώνοντας ἐσᾶς τοὺς νέους.
- Οἱ νέοι, ΝΑΙ, εἶστε ισχυροί ὡσάκις κρατεῖτε μέσα σας ζωντανὸ το λόγο τοῦ Εὐαγγελίου ποὺ ἀνανεώνει και οἰκοδομεῖ τὸν κατὰ Θεὸν ἄνθρωπο, τὸν οἰκοδομεῖ πνευματικά, τὸν οἰκοδομεῖ κοινωνικά και τὸν καθιστᾷ ὀλοκληρωμένο και ἀθνητικὸ ἄνθρωπο.

- Οἱ νέοι εἶστε ισχυροί γιατί, μὲ τὴν παρουσία τοῦ αἰώνιου Λόγου τοῦ Θεοῦ, τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ στὴ ζωὴ σας, ἀποκτᾶτε τὶς ἀναγκαῖες ἀντιστάσεις γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν προκλήσεων και τῶν πειρασμῶν και θέτετε ισχυρὲς βάσεις γιὰ τὴν προσωπική σας πνευματικὴ ἀνάπτυξη και ὀλοκλήρωση. Ἡ ἀγάπη ποὺ προτείνεται ἀπὸ τὸν Χριστιανισμὸ ἀποτελεῖ τὴ βάση γιὰ τὴ σχέση σας μὲ τὸν Θεό, γιὰ τὴ σχέση σας μὲ τοὺς ἄνθρώπους, γιὰ τὴ δημιουργία τοῦ πλαισίου τῆς κοινωνικῆς και πνευματικῆς σας δυνάμεως, ἰσχύος και ἀσφάλειας.
- Οἱ νέοι εἶστε ισχυροί και δυνατοί ὡσάκις μετέχετε στὴ λατρευτικὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ συμμετοχὴ στὴ λατρευτικὴ και μυστηριακὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας σᾶς ἐνδυναμώνει στὴν πίστη, σᾶς τρέφει πνευματικά και σᾶς ἀνοίγει τοὺς ὀρίζοντες γιὰ ἓνα ὑγιὲς τρόπο ζωῆς και εὐλογίας ἀπὸ τὸν Θεό. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλβανίας Ἀναστάσιος γράφει μὲ τὸν τρόπο ποὺ τὸν διακρίνει: «*Ἡ λατρεία, ὑποβάλλοντας σὲ συνεχῆ βιολογικὸ καθαρισμό τὰ διάφορα ἀπόβλητα τῆς ἰδιοτελοῦς σκέψεως, τῆς ἐγωιστικῆς βουλήσεως και ἐνέργειας, προσφέρει ἀδιάκοπα τὸ καθαρὸ νερὸ ποὺ χρειάζονται οἱ ἐκάστοτε προσωπικὲς και ὀμαδικὲς ἐνέργειες, γιὰ νὰ γίνονται πράγματι ἑκκλησιαστικὲς και νὰ φέρουν πλούσιο και μεστὸ καρπὸ. Αὐτὸς ὁ καθαρισμὸς και ἁγιασμὸς συμβάλλει ἀφανῶς στὴν ἀνανέωση τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς και τῆς ζωῆς τοῦ κόσμου*»³.
- Ἐσεῖς οἱ νέοι εἶστε ισχυροί ὑπὸ τὶς προϋποθέσεις τῆς πνευματικῆς σας ἀναζητήσεως και μέσα στὰ πλαίσια ποὺ σᾶς προσφέρει ἢ και περιγράφει ἡ πίστη και ἡ σχέση σας μὲ τὸν Θεό. Αὐτὸ ἀποτελεῖ και τὴ βάση γιὰ τὴν ἐποικοδομητικὴ σύζευξη, ποὺ πρέπει νὰ ἐπιχειρηθεῖ, μεταξὺ τοῦ σύγχρονου και τῆς πα-

3. Αναστασίου, Ἀρχιεπισκόπου Τυράνων και πάσης Ἀλβανίας. *Τεραποστολὴ στὰ ἴχνη τοῦ Χριστοῦ*. Ἐκδόσεις Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἔκδοση Β', 2009, σελ. 194.

ραδόσεως, μεταξύ τῆς τεχνολογίας καὶ τοῦ χριστιανικοῦ ὀρθόδοξου ἀνθρωπισμοῦ καὶ γιὰ τὴν ὀρθὴ χρῆση τῶν σύγχρονων μέσων τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνολογίας. Αὐτὴ εἶναι ἡ ὁδὸς γιὰ νὰ ἀντεπεξέλθετε ἀπὸ τὴ ψυχολογικὴ πίεση ποὺ ἀσκεῖ ἡ σύγχρονη κοινωνία ἐπάνω σας καὶ μὲ τὰ προβλήματα ποὺ ἔχει συσσωρεύσει καὶ σᾶς ἔχει φορτώσει.

- **Οἱ νέοι εἶστε ἰσχυροὶ ἐφ' ὅσον οἰκοδομήσετε τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον στις πάνω σε ἀξίες καὶ ἀρχές τῆς Χριστιανικῆς μας πίστεως, τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ μας, τῶν παραδόσεων τοῦ Ἔθνους μας, τῆς οἰκογένειας.** Χωρὶς αὐτὲς τίς ἀξίες, τὰ σύγχρονα ἐπιτεύγματα παραμένουν χωρὶς ψυχὴ καὶ πνεῦμα. Ὅλοι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, καλούμαστε νὰ γίνουμε δημιουργοὶ ἀξιών ποὺ ἀντέχουν στὶς προκλήσεις καὶ οἰκοδομοῦν τὸν ἄνθρωπο. Ὁ νέος τῆς παραβολῆς τοῦ Χριστοῦ συνειδητοποίησε ὅτι θὰ ἦταν ἀσφαλὴς καὶ ἰσχυρὸς μέσα στὸ χῶρο τῆς οἰκογένειάς του, παρὰ μακριά, ζώντας μία ἄσωτη ζωὴ, γι' αὐτὸ καὶ ἐπέστρεψε στὸ σπίτι τοῦ πατέρα του.
- **Νεανίσκοι, ἰσχυροὶ ἐστε, γιατί ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ χαρὰ, ἡ ἐλπίδα καὶ ἡ βεβαιότητα στὴ ζωὴ σας γιὰ τὸ σήμερον καὶ γιὰ τὸ αὔριο.**

Ἔχει γίνεи συρμὸς ὅλοι νὰ μιλοῦν γιὰ τοὺς νέους χωρὶς, μέχρι σήμερον, νὰ δοῦμε ἀπτὰ καὶ πειστικὰ ἀποτελέσματα ποὺ θὰ μᾶς παράσχουν τὴ βεβαιότητα ὅτι δημιουργοῦνται ὄντως συνθῆκες ὑγιоῦς ἀνάπτυξης καὶ παιδείας τῶν νέων μας. Ἀπὸ τὴν ἄλλη δὲν ἐπιθυμοῦμε νὰ μηδενίσουμε κάθε καλοπροαίρετη προσπάθεια ποὺ καταβάλλεται, εἴτε ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο τῆς Παιδείας, εἴτε ἀπὸ τοὺς συνδέσμους τῶν γονέων γιατί, ὁμολογουμένως, τὸ ζήτημα αὐτὸ δὲν εἶναι τόσο ἀπλὸ. Οἱ προβληματισμοὶ ποὺ ἀναπτύχθηκαν προηγουμένως δὲν πρέπει νὰ παραμείνουν ἀπλὸ εὐχολόγιο, εἶναι διαπιστώσεις καὶ παρατηρήσεις ποὺ πρέπει νὰ μᾶς κρατοῦν σὲ ἐγρήγορη. Ὅλοι ἐμεῖς ποὺ ἔχουμε μία ὑπεύθυνη θέση εἴτε μέσα στὴν Ἐκκλησία, εἴτε ὅσοι κατέχουν πολιτικὰ ἀξιώματα, εἴτε

ὅσοι ἔχουν τὸ προνόμιο καὶ τὴν εὐθύνη νὰ εἶναι γονεῖς, ἔχουμε συλλογικὴ καὶ προσωπικὴ εὐθύνη νὰ δημιουργήσουμε τὸ ἀσφαλὲς κοινωνικὸ, ἐκπαιδευτικὸ καὶ οἰκογενειακὸ περιβάλλον γιὰ τοὺς νέους.

Μία παραβολικὴ εἰκόνα ποὺ χρησιμοποίησε ὁ Χριστὸς γιὰ τοὺς Μαθητὲς του μπορεῖ νὰ μᾶς χρησιμεύσει ὡς κατακλείδα τῶν σκέψεών μας. «**Εγὼ εἶμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα**» (Ιω. 15:5), εἶπε ὁ Χριστὸς. Ἡ ἄμπελος, γιὰ τὴ συγκεκριμένη περίπτωσιν εἶναι ὁ, τι δομεῖ τὸ Ἔθνος μας, εἴτε Ἐκκλησία, εἴτε πολιτισμὸς, εἴτε γλῶσσα, εἴτε παιδεία στὴν ἱστορικὴ τους διαδρομὴ. Ἐὰν κόψουμε τοὺς νέους ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἄμπελο, ὄχι μόνο δὲν θα παράγουν καρποὺς, ἀλλὰ θὰ ξηρανθοῦν, γιατί δὲν θὰ τρέφονται ἀπὸ τίς ἀξίες, τίς παραδόσεις, τὸν πολιτισμὸ, τὴ Χριστιανικὴ Ὀρθόδοξη πίστη καὶ παράδοση καὶ δὲν θὰ λαμβάνουν παραδείγματα ἀπὸ τὴν ἱστορία καὶ τοὺς ἀγῶνες τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Τὰ φυτοφάρμακα προκαλοῦν καρκίνο καὶ μολύνουν τὸ περιβάλλον. Ἐμεῖς δὲν θέλουμε φυτοφάρμακα, ἀλλὰ «**βιολογικὴ καλλιέργεια**» τῶν νέων μας γιὰ νὰ παράγουν καρποὺς ὑγιεῖς, ἀντάξιους τῶν προσδοκιῶν μας, ὥστε νὰ καταστήσουν ὑπερήφανες τίς ἐπόμενες γενεές, ὅπως ἐμεῖς εἴμαστε περήφανοι γιὰ τοὺς προγόνους μας.